

Waar de politie geen tijd heeft om fraude of diefstal te onderzoeken, komen de particuliere recherchebureaus in actie. Hun aantal groeit gestaag.

Steeds meer privédetectives aan de slag

Kristel van Teeffelen
REDACTIE BINNENLAND

De particuliere recherche is in opkomst in Nederland. De detectives, die het gat zeggen op te vullen tussen datgene wat de maatschappij verwacht van de politie en dat wat de politie qua capaciteit aankan, doen tegen betaling onderzoek naar zaken als fraude, vermissing, en ex-partners die liegen over de alimentatie.

Momenteel zijn er volgens cijfers van de screeningsautoriteit Justis dik 450 recherchebureaus met een verplichte vergunning. Ze houden zich bezig met uiteenlopende zaken en worden ingehuurd door zowel bedrijven als particulieren. De rechercheurs mogen hun doelwitten onder meer observeren, interviewen en online sporen napluzen.

Het aantal commerciële bureaus groeide de afgelopen twintig jaar gestaag, becijferde het WODC al eens: in 1999 waren het er nog 290. Justis zelf heeft geen cijfers over de afgelopen jaren, aldus een woordvoerder.

In werkelijkheid is de huidige branche nog veel groter dan de 450 vergunninghouders, stelt Clarisse Meerts, die onlangs aan de Erasmus Universiteit Rotterdam promoveerde op het onderwerp. "Vrijwel alle grote multinationals hebben inmiddels een speciale afdeling die intern onderzoek doet naar fraude. Datzelfde geldt voor de forensisch accountants bij de grote accountantskantoren. En voor advocatenkantoren die onderzoeksafdelingen hebben opgericht. Daarvoor geldt de vergunningsplicht niet."

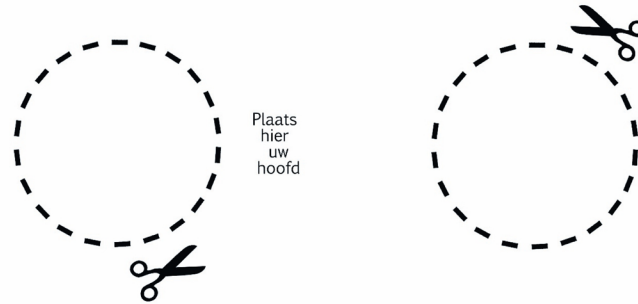
De onderzoekster pleit ervoor dat te veranderen. De particuliere recherchebureaus en andere particuliere onderzoekers doen vrijwel hetzelfde werk. Voor iedereen een vergunning

verplicht maken, is dan wel zo eerlijk. Bovendien vergroot je daarmee het toezicht. Meerts: "Die particuliere onderzoekers mogen iemand bijvoorbeeld niet verhoren, maar alleen interviewen op basis van vrijwilligheid. Maar je kunt je afvragen of iemand werkelijk een keuze heeft om niet mee te werken als hij of zij onderwerp is van een intern fraudeonderzoek."

Dat er genoeg werk ligt voor particulier rechercheurs, komt volgens René Terwey van de branchevereniging BPOB met name doordat de politie voor veel zaken geen tijd heeft. "Wij doen het werk wat de politie kan doen, maar dat blijft liggen. De politie moet keuzes maken, de prioriteit ligt dan vaak niet bij zaken als fraude of diefstal door medewerkers." Meerts denkt dat het complexer is: "Bedrijven kiezen er vaak ook heel bewust voor om zaken intern op te lossen, zonder er de politie bij te halen."

Advocaat Richard Korver, die actief is voor het landelijk advocaten-netwerk gewelds- en zeden slachtoffers, maakt zich zorgen over die ontwikkeling. "Er zijn recherchebureaus die heel goed werk afleveren. Maar op het moment dat mensen naar een particulier bureau stappen omdat de politie niets doet, dan is dat geen goede ontwikkeling. Helemaal als het gaat om de opsporing van ernstige zaken. Ik ken gevallen van slachtoffers van zedenmisdrivingen die uit frustratie dat de politie niet genoeg doet, het maar zelf gaan oplossen."

Terwey denkt vooral dat politie en particulier rechercheur elkaar prima kunnen aanvullen. Hij is voorstander van een structurele samenwerking tussen beide. De particuliere branche is volgens hem de afgelopen tijd in rap tempo professionaliseerd. Zo is er door de brancheorganisatie een keurmerk ontwikkeld, waar een onafhankelijke toets aan vooraf gaat.

Plaats hier uw hoofd

Meer dan in de bosjes zitten

Kristel van Teeffelen
REDACTIE BINNENLAND

De recorder op zijn telefoon loopt het hele gesprek mee. Privédetective Paul Blok van Het Gooisch Recherchebureau neemt het liefst alle gesprekken op, zegt hij. Om te voorkomen dat verkeerde informatie in zijn rapporten komt.

Wantrouwend wil hij zichzelf niet noemen. Maar goed van vertrouwen zeker ook niet. "Ik ben altijd op mijn hoede of het wel klopt wat mij wordt verteld. Een beroepsafwijking."

Eigenlijk worden mensen als Blok liever geen privédetective genoemd. Particulier onderzoeker is de officiële term. Privédetective is iets uit de films. Het roept een beeld op van mannen weggedoken in de kraag van hun lange regenjas die zich in bosjes verbergen om hun doelwit te observeren.

Dat laatste heeft hij trouwens wel eens gedaan, vertelt Blok. "Ik was op zoek naar iemand op een volkomen leeg industrieterrein. Als ik daar mijn auto neerzet, valt dat direct op. Je moet oppaan in de omgeving. Aan de overkant van een sloot stonden bosjes en hoog gras. Daar heb ik een

kampeermatje neergelegd en had ik tussen de sprieten door perfect zicht op het terrein, terwijl de slakken en spinnen op mij neerdaalden."

Er bestaat vaak een te negatief beeld van de branche, vindt Tom Heijm van Recherchebureau Heijm. Natuurlijk, je hebt er rotte appels tussen zitten, die alle gedragsregels aan de laars lappen.

Maar de oud-politierechercheur hecht aan het beeld van professioneel werkende onderzoekers, die het werk oppakken dat de politie laat liggen. "Wij zijn geen politie, dat vind ik belangrijk om te benadrukken. Maar je kunt je wel voorstellen dat de politie lang niet voor alle zaken tijd heeft. Inbraken bijvoorbeeld, stalking, of fraude en oplichting. Daarvoor kunnen particulieren en bedrijven bij ons terecht en daar zijn ze vaak erg dankbaar voor."

Inspanningsverplichting

Bij de politie kwam het voor dat een onderzoek vastliep en je dacht: door naar de volgende zaak, zegt Heijm. "Omdat iemand ons betaalt, is dat voor ons anders. We hebben geen resultaatverplichting, maar wel een inspanningsverplichting. We zetten alles op alles. Stel dat een bedrijf ons inhuurt omdat er aanwijzingen zijn dat een werknemer zich onrecht ziek heeft gemeld. Dan is mijn ervaring: is het er, dan vinden we het."

Hoever mag een particulier onderzoeker daarvoor gaan? Eigenlijk precies hetzelfde als elke gewone burger, zeggen Blok en Heijm.

Voor onderzoeken naar zaken als bedrijfsdiefstal, verkeersongevallen, oplichting van de verzekering, of

PARTICULIERE RECHERCHE

Affairezaken liggen heel gevoelig. Privédetective Blok zegt altijd af te wegen of een onderzoek gerechtvaardigd is.

Bedrijven kiezen er vaak ook heel bewust voor om zaken intern op te lossen

promovenda
Clarisse Meerts

een ex-partner die zou liegen over de alimentatie, mogen ze bijvoorbeeld iemands sociale media-accounts doorzoeken. Ook mogen ze iemand vragen stellen over wat hij gezien heeft, of iemand volgen op de openbare weg.

Om grenzen te stellen, heeft de branche wel een gedragscode opgesteld. Daarin staat bijvoorbeeld dat een middel dat een onderzoeker in zet proportioneel moet zijn. Dat wil zeggen dat je iemand niet stelselmatig gaat observeren als hij verdacht wordt van het meenemen van een pak papier van zijn baas, zegt Blok. "Ik schiet niet met een kanon op een mug."

Maar wie bepaalt of iets proportioneel is? Dat doet de particuliere onderzoeker zelf. De branche draait vooral op zelfregulering. Toch weerspreken de beide onderzoekers het beeld dat er weinig onafhankelijk toezicht is op wat ze doen.

Heijm: "Een rechter bepaalt uiteindelijk of mijn onderzoeksrapport kan dienen als bewijs en dus of mijn onderzoek deugt."

Blok: "Iemand kijkt toch ook niet voortdurend over jouw schouder mee om te zien of je dit kopje koffie wel afrekent? Zo werkt het ook bij recherchebureaus. Ik doe niets fouts omdat ik dan mijn vergunning kan verliezen en daarmee mijn inkomen."

Heijm, die inmiddels zo'n twintig jaar onderzoeker is, ziet vooral het aandeel particuliere klanten toenemen. Een familielid is bijvoorbeeld vermist, ze verdenken hun ex-partner ervan te liegen over de alimentatie, of hun huidige partner van vreemdgaan.

Het zijn voorbeelden die de vraag oproepen waar particulier onderzoek eindigt en overgaat in het neuzen in privéaangelegenheden? Affairezaken liggen heel gevoelig, zegt Blok. Hij zegt altijd af te wegen of een onderzoek gerechtvaardigd is.

Volgens Heijm draait zijn werk vooral om waarheidsvinding. En de gedragsregels van de particulier onderzoeker schrijven voor dat het onderzoeksoverzicht uiteindelijk altijd ingelicht moet worden. Blok: "Daar schrikken opdrachtgevers nog weleens van."

Rotterdam uit politieke impasse

COALITIE De fracties hebben de loopgraven verlaten, maar een college is er nog lang niet.

Niels Markus
ROTTERDAM

De VVD en GroenLinks krijgen het initiatief om een nieuw Rotterdams stadsbestuur te vormen. De partijen gaan met oud-Kamerlid Pieter Duisenberg en voormalig GroenLinks-leider Paul Rosenmöller als informateurs een programma schrijven, waar andere partijen zich bij kunnen aansluiten.

Dat is de uitkomst van een vier weken lange verkenning. Verkenners Jos van der Vegt en Derk Looibach kwamen nogal wat blokkades tegen. Vorige week namen ze nog een week extra om uit de impasse te komen. De harde campagne, de versnipperde uitslag en oud zeer uit de vorige raadsperiode waren uitgedomd in een 'loopgravenmodel'. Looibach was verbaasd dat de fracties zo vast en zo diep waren. "Maar het ging ook om principes. Er zit meer oprechtheid in de politiek dan je misschien zou denken." De verkenners merkten dat als er over de inhoud gesproken werd, veel partijen elkaar best konden vinden. Daarom zijn ze hoopvol voor het vervolg.

De verkenners kwamen uit bij VVD en GroenLinks (beide 5 zetels), omdat die worden bij de verkiezingen, zij geen andere partijen uitsloten, en zij aan de uitersten van het politieke spectrum staan. Bovendien noemden bijna alle andere fracties hen in hun voorkeurscoalitie.

De meeste partijen waren het ook eens over de drie belangrijkste onderhandelings thema's: duurzaamheid, armoede en wonen. GroenLinks en VVD gaan vooral over die onderwerpen praten. Looibach zei erop te rekenen dat die twee eerst met elkaar zullen spreken, maar GroenLinks-fractievoorzitter Judith Bokhove wil in een vroeger stadium ook al met andere partijen en betrokkenen uit de stad praten.

Leeftijd Rotterdam, met elf zetels de grootste partij, past voorlopig bij scheidenheid. Logisch, vindt politiek leider Joost Eerdmans, 'gezien de pastelling'. Eerdmans (nu nog wethouder, de komende raadsperiode fractievoorzitter) deed al concessies om in het stadsbestuur te komen. Afgelopen weekend toonde hij zich bereid de samenwerking met Forum voor Democratie te beëindigen. Dat verbond met de 'racistische' Baudet was voor D66 en PvdA onoverkomelijk.

D66'er Said Kasmi zegt dat de 'blokkade' met Leeftijd nu weg is. De PvdA benadrukt dat de verschillen met Leeftijd groot blijven. Bovendien, bezweren de PvdA-onderhandelaars, hoeven zij niet perse het college in, na weer een verkiezingsverlies.

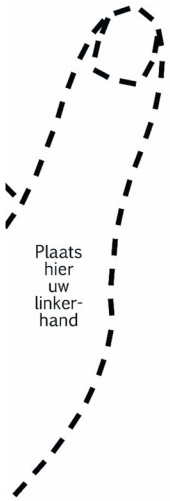
Dat ligt anders bij het andere traditionele Rotterdamse machtsblok. Eerdmans schat de kans 'fifty-fifty' dat Leeftijd in het college komt. Tot

na toe wilde VVD-leider Vincent Karremans niet het stadsbestuur in zonder Leeftijd. Eerdmans hoopt dat dat zo blijft, al zijn voor hem de drie thema's waar de VVD over gaat praten niet de prominentste. Integratie en veiligheid zijn voor Leeftijd zeker zo belangrijk. Compromissen sluiten op die terreinen zal lastig zijn, erkent Eerdmans. "Ik geloof meer in gunnen. Een linkse hobby uitrollen tegen een rechtse hobby."

Vooralnog maken de partijen zich op voor 'ouderwetse' onderhandelingen, in weerwil van een oproep van de verkenners om te experimenteren met bestuurlijke vernieuwing. Zij vragen de gemeenteraad een werkgroep hier voor in te stellen. "De huidige verhoudingen in de raad en deze stad vragen om onorthodoxe stappen." Ze verwachten dat de Rotterdamse versplintering een voorbode is voor de rest van het land. De afgelopen weken kwamen experimenten als een minderheidscoalitie, een afspeigelingscoalitie en een zakencollege al ter sprake.

NAAM ROSENMÖLLER RIEP 'NARE GEOVELENS' OP BIJ EERDMANS

Joost Eerdmans moest even slikken toen hij zag wie namens GroenLinks de formatie gaat leiden. "De naam Paul Rosenmöller riep veel emoties en nare gevoelens op." De Leeftijd-leider greep onmiddellijk de telefoon om de oud-fractievoorzitter van GroenLinks te bellen. Die was immers in de campagne van 2002 een van de felste tegenstanders van oud-Leeftijdleider Pim Fortuyn. Eerdmans: "Hij noemde Fortuyn destijds extreem-rechts. Maar ook Rosenmöller is inmiddels 16 jaar verder, hij zei dat hij onbevangen de formatie in zal gaan." Daarmee was de kous af voor Eerdmans, die vindt dat Rosenmöller 'statuur en gezag' heeft als formatie-leider. "Wij gaan geen zielig D66-spelletje spelen en hem vragen afstand te nemen van zijn woorden van destijds."

Plaats hier uw linkerhand

Plaats hier uw rechterhand

